

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . K 28.—
za en mesec 2:20
za Nemčijo celoletno . . . 28.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . K 24.—
za en mesec 2.—
V opravi prejemam mesечно . . . 1:70

Sobotna izdaja:
za celo leto 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEC

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopis se na vrščajo; nefrankirana piama se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
pošte braničine avstrijske št. 24.797, ograke 25.511,
bosn.-hero. št. 7563. — Upravnika telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani

Kdo je vladar v Avstriji?

Kakor da bi šlo za nekaj popolnoma samo ob sebi umevnega, piše nemško in laško časopisje, da je nemški cesar in pruski kralj Viljem II. te dni ob svojem obisku na Dunaju odločno interveniral, da se ustanovi laška fakulteta v Trstu. In isti dan, ko nemško časopisje po navodilu od zgoraj izjavlja, da so zahteve slovenskih odvetnikov na juščino ministrstvo popolnoma nesprejemljive, se tam bera, da vsled prizadevanja Viljema II. ni izključeno, da se ne bi laško vseučilišče s § 14. ustavnilo. Kakor blisk najtemnejšo noč osvetljuje ta okolnost neznosne razmere v naši monarhiji.

Kdo so Lahi in kdo smo mi? Nočemo svojim laškim sosedom očitati njihove narodne zavednosti kot take, temveč presojamo njihove dejanske težnje s stališča avstro-ogrsko države. In s tega vidika moremo na zgorejšnje vprašanje le to odgovoriti: Lahi so tisti, ki prav nič ne skrivajo, da jim za Avstrijo ni čisto nič, da ne morejo pričakati dneva, ko bo Italija Trst in Trentino Avstriji otela; Lahi so tisti, ki niso razum običajnih formul ob otvoritvi treh primorskih deželnih zborov ne vladarju, ne dinastiji ne državi kot taki še nikoli izrekli kake udanosti ali vernosti; Lahi so tisti, ki ne zamudijo nobene prilike, da ne bi svoje sovraštvo do dónavske monarhije očitno pokazali. Slovenci pa smo cesarju in monarhiji brezpogojno zvesti in pokorni, z besedo in dejanjem, iz prepričanja in ob vsaki priliki, tako da je naša udanost postala nekaj za naš narod uprav tipičnega. In vendar je naša skromna zahteva, naj bi sodniki, ki sodijo nad našim blagrom in imetjem, razumeli in upoštevali naš jezik, nesprejemljiva, dočim laška univerza v Trstu ni nič nemogočega.

Toda pustimo laško univerzo kot tako na strani. Če vlada misli, da jo sime Lahom dati, nam pa ne, in če meni, da jo sime ustanoviti v Trstu, ne da bi se dala vznemirjati po dejstvu, da bi ta šola tam bila le visoka šola laškega iridentizma, potem je to stvar, ki jo bomo skušali z vsemi silami preprečiti, ker tangira predvsem bitne interese slovenskega naroda. Naš odpor mora biti še večji, če vlada namerava ta atentat na slovensko ljudstvo, ki je pa obenem tudi atentat na avstrijsko državo, izvršiti neustavnim potom. To je stvar, ki

se tiče vlade in nas, oziroma parlamenta. Seveda je še zmiraj vprašanje, ali vlada to res namerava ali ne. Za nas ostane le dejstvo, da je v to zadivo poselj nemški cesar, in to je, proti čemur slovesno in v vsem ogorčenjem protestiramo. Kaj takega Slovenci ne smemo mirno prenesti, in če bi se avstrijska vlada res temu pritisku udala, ne bo to, kar se nas tiče, ostalo brez najresnejših posledic!

Treba je te dni le brati nemško časopisje v rajhu. Skoro soglasno zveni iz njega, da se ima Avstrija, ki na znotraj propada, zahvaliti le Nemčiji, če obstaja dalje. Mi se Rusije ne bojimo — pravijo Nemci — in stopimo lahko še danes z njo v zvezo — dodevajo bismarckovske »Hamburger Nachrichten«, glasilo pruskega junkerstva — pač pa je Avstrija, ki se ima batiti Busije, Rumunije, Srbije. Naš cesar, tako beremo med vrsticami, je prišel na Dunaj kot rešitelj Habsburga. Zato pa sme tudi kaj zahtevati. To so čustva, ki vodijo našo zavezničko, tako je njen priateljstvo. Rabi nas za vsak slučaj, ne da bi podrla vseh svojih mostov do Rusije, nam ne pusti se okrepliti in skrbi le za to, da Nemci, Madjari in Lahi ohranijo svoje gospodstvo v Avstriji. Z Dunaja se po gotovem časopisu propagira misel, da je Rusija zato naša nasprotnica, ker se Avstrija poslujevale. Kaj še! Vzrok ruskega nasprotstva je čisto drugi in ga bomo ob priliki skušali pojassniti. Avstrija se še od daleka ne poslujevale, če Rusine podpira. Naša zveza z Nemčijo je porok, da ostane oficielna Avstrija nemška in madjarska, in ta zveza se na Dunaju proglaša kot neobhodno potrebna, nerazdržljiva in ne-nadomestljiva ter večna. Tako plačujemo pomoč, ki jo imamo od Nemčije za vsak slučaj s tem, da se ne smemo ganiti, da se naša država ne sme preosnovati, da ne moremo ne na Jadraru ne na Egeju postati to, kar bi lahko. In tako je mogoče, da pride Viljem in od nas zahteva, da damo Lahom univerzo!

Če nas zunanjji urad izve za kako željo bodisi slovenskega ali hrvatskega naroda, ki se tiče izboljšanja notranjih razmer, ima vedno za odgovor stereotipno frazo: V notranje zadeve po ustanavi ne smemo nič posegati. Če Viljem ukaže, pa seveda sme. Zakaj avstrijski vladi je pruski kralj več kakor blagor slovenskega in hrvat. Ijudstva in njegovi z interesi Avstrije ob Adriji identični interesi. Na ukaz šefa hohencolernške rodovine bi se smela v Trstu osnovati fakulteta, ki bo žarišče in te-

žišče vesoljnega laškega iridentizma od Palerma do Gorice. To je grenko in bolj in mora razburiti najpohlevnejšo dušo.

Avstrijska vlada naj se še nekoliko premisli. Tukaj gre za najvitalnejše interese habsburškega cesarstva. O teh ne more in ne sme odločati pruski kralj. Če pa se hoče naša vlada tudi topot pokoriti povelju Nemčije, naj ve, da bi s tem činom vrgla vsem svojim Jugoslovaniom v ohraz bojno rokavico.

X X X

KAKO MISLI VLADA REŠITI VSEUCI-LIŠKO VPRAŠANJE.

Dunaj. Po prizadevanju nemškega cesarja se, kakor se v odločilnih krogih govori, laška fakulteta ustanovi s posmočjo § 14. s provizoričnim sedežem na Dunaju, čemur Nemci baje ne nasprutujejo več, obenem pa se na isti način kot kompenzacijom Jugoslovanom prizna veljavnost izpitov na zagrebški univerzitudi za avstrijsko polovico. Tozadenvi cesarski naredbi izideta baje v kratkem.

Agro-Mercurjeve manipulacije pred sod Ščem.

(Izpred deželnega sodišča.)

Senatu je predsedoval svetnik Milčinski. Kot votantje so bili Pajk, Vedenjak, dr. Papež in Skaberne. Ker zna razprava dalje časa trajati, sestaja senat iz petih članov, katerih eden fungira kot namestnik. Državno pravdnost je zastopal dr. Neuberger, Zvez slov. zadrug dr. Tavčar, Elizabetni mlini v Budapešti dr. Schweitzer in konkurenčno maso Agro-Merkurja dr. Sajovic, obtožence pa dr. Mandič, dr. Pirc in dr. Tekavčič.

Dr. Mandič se je protivil temu, da bi razen dr. Sajovica kot konkurznega upravitelja, tudi zastopniki drugih upnikov kot Zvez slovenskih zadrug in Elizabetnega mlina bili pri razpravi kot zasebni udeleženci.

Dr. Neuberger pravi, da imajo po njegovem mnenju prisostvovati kot zasebni udeleženci pri razpravi pravico vsi oni, ki so bili vsled obtoženega dejanja prizadeti.

Dr. Tavčar izjavlja, da more biti le v interesu obtožencev, ako se stvar pojavi natančneje. Dr. Schweitzer podpira, da ima Elezabetni mlini tirjati nad 121.000 K. Končno konstatira dr. Mandič, da se samo zato protivi zasebnim udeležencem, ker hoče svojega klijenta dr. Žrjava obvarovati čim večjih

pacela moja hiša je in ostane katališka.«

Tako so izpovedali po vrsti, Bal, Sekirska in Dobek, a med navzočini se je razširilo prepričanje, da mora biti res, da bo tako ostalo, kakor kdo napisi.

Nada miru in sreče je zabliščala zatiranim, obrazi so se razveselili, usta so se nasmehnila, oči so zažarele.

Za Dobkom je bil na vrsti cerkveni ključar in na navadno vprašanje, je odgovoril glasno:

»Pavel Mazak.«

»Pravoslaven.« je zamrmljal pisar ter se pripravil, da bi zapisal.

»Tega še nisem rekel,« je zaklical Mazak urno.

Vsi so se razveselili, a on je sicer zaradel in z nekajkoli tresočim se glasom je rekel čez trenotek:

»Katoličan.«

»Pomislite vendar,« je pojasnil župan, »saj ste vendar ključar pravoslavne cerkve . . .«

»E, kaj mi ta čast,« je skomil z rameni, »ljubše mi je moje zveličanje in mojih otrok . . . zapišite, gospod pisar: katoličan.«

»Dobro govor,« je zaklical nekdo iz množice.

»Prav ima.« je dostavil drugi.

Inserati:

Enostolna petitrsta (72 mm):
za enkrat po 18 v.
za dvakrat " 15 "
za trikrat " 13 "
za večkrat primeren popust.

Porabna oznamila, zahvale, osmrtnice itd.:
enos olpna petitrsta po 2 vin.

Poslano: enostolna petitrsta po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izjemom ne
delje in praznike, ob 5. uru pop.
Redna letna priloga Vozni red

stroškov v slučaju, da bi se zanj razprava neugodno končala.

Nato se je brala

Obtožnica:

Državno pravdištvo ljubljansko je vložilo pri deželnem sodišču v Ljubljani zoper dr. Gregorja Žerjav, roj. 14. novembra 1882 v Ložu, pristojnega v Ljubljano, kat., oženjenega, odvetniškega kandidata v Gorici, predkazovanega; — Ivana Rožman, roj. 4. decembra 1873 v Ivanci, pristojnega v Ivance, okraj Ljutomer, kat., oženjenega, bivšega ravnatelja »Zvez slov. zadrug«, predkazovanega; — Otona Bayer, roj. 15. avgusta 1856 v Ljubljani, pristojnega v Ljubljano, kat., oženjenega, ravnatelja »Kmetiske posojilnice«, predkazovanega; — Gabrijela Cohen, roj. 5. marca 1882 v Žemunu, pristojnega v Žemunu, izraelita, samskega, trgovca v Trstu, predkazovanega — in Josipa Lenarčiča, roj. 22. februarja 1856 na Vrhniku, pristojnega na Vrhniku, kat., oženjenega, posestnika na tovarnari na Vrdnu, predkazovanega, — obtožbo, da se imenovani, in sicer dr. Gregor Žerjav, Josip Lenarčič, Ivan Rožman in Oton Bayer kot člani načelstva, Gabrijel Cohen pa kot upravnik podružnice Trst Agro-Merkurja, ki je dne 22. oktobra 1910 prišel v konkurs, ne morejo izkazati, da so omenjeno zadružno samo nesrečne brez njenih krivide v nezmožnost pripravile svojim upnikom popolnoma ugoditi. Imenovani potem, ko so dolgo pravo premoženje že presegali, niso takoj pri sodnji konkurza napovedali, marveč delali nove dolgovne dajali plačila. Gabrijel Cohen je z namenom, onemogočiti iztrajanje tirjetav Agro-Merkurja, prodal svoje pekarije, ki jih je imel v Trstu, ter s tem povzročil škodo, presegajoč nad 100 K. Gabrijel Cohen si je kot upravitelj tržaške podružnice Agro-Merkurja sledče zaupane zneske prilastil, in sicer: a) znesek 50 K 74 vin., izročen mu od Angele Vedova; b) znesek 900 K, izročen mu od trgovca J. Šusteršiča; c) znesek 570 K, izročen mu od Josipa Comigli; skupaj 1520 K 74 vinarijev; dr. Gregor Žerjav, Josip Lenarčič, Ivan Rožman, Oton Bayer in Gabrijel Cohen pregresek zoper varnost lastnine v smislu § 486. kaz. zak., 1. in 3. odst. splošnega dela; Gabrijel Cohen poleg tega še po § 1. zakona z dne 25. maja 1883, št. 78 drž. zak. in budodelstvo nezvestobe v smislu § 183. kaz. zak. — Državno pravdištvo predлага, naj se kaznujejo: dr. Gregor Žerjav, Josip Lenarčič, Ivan Rožman in Oton Bayer po § 486. kaz. z. Gabrijel Cohen pa po §§ 184. in 35. kaz. zak.

Razlogi obtožnice

navaja med drugim: Leta 1907, se je ustanovila v Ljubljani »Zvez slov. zadrug«, ki je imela tudi blagovni oddelek. Ker pa zvezra ni mogla več načajajočih blagovnih poslov izvrševati, ker bi pri tem trpeli drugi posli in ker vrhu tega nji po svojih pravilih smela sprejemati članov fizičnih oseb, ustanovil se je oktober 1908 Agro-Merkur, ki naj bi služil zadružam »Zvez slovenskih zadrug« kot blagovna centrala, preskrboval svojim članom vse potrebstične, bodisi za gospodinjstvo, gospodarstvo ali za obrt, ter svojim članom vnovčeval pridelke in izdelke. Vsi nakupi in prodaje so se glasom § 2. statutov imeli vršiti potom »Zvez slov. zadrug« v Ljubljani.

Med člani prvega načelstva Agro-Merkurja so bili: dr. Gregor Žerjav, Oton Bayer in Ivan Rožman, predsednik, predsednik je bil Josip Lenarčič. Dr. Gregor Žerjav in Ivan Rožman sta dejansko vodila posle Agro-Merkurja, kakor tudi »Zvez slov. zadrug«, tako da se je trdilo, da se gre tu za eno in isto zadružo, ne pa za dve različni zadruži.

Agro-Merkur se je pod vodstvom dr. Žerjava in Ivana Rožmana izkazal za ljubljanske trgovce

Mazakov zgled je učinkoval celo na najbolj boječe, vsakdo se je priznal h katoličanstvu. Zadnji se je moral zapisati župan. Potil se je in zvijal, dasiravno je bilo v pisarni hladno, ker so vežina vrata bila odprtia, a zunaj mráz, ko je pa slednjič moral odgovoriti na vprašanje, je vstal in rekel:

»Če se je sam cerkveni ključar priznal k resnici... pa zapišite še mene za katoličana.«

Bilo je veliko veselje po celi vasi, da so se v Tesni zapisali za pravoslavne samo: pop, djak in pisar.

Razburjeni pop se je odpeljal takoj drugi dan in tožit k okrajnemu glavarju.

»Kaj, batjuška, morem jaz za to,« je skomil z rameni, »za popisovanje ne smem kaznovati... kaj drugega je, če bi vložili prošnjo, da bi jih zapisali za pravoslavne.«

»Toda to jih bo utrdilo v uporu,« je zaklical pohujšani pop.

»Gotovo, da to ni dobro,« je odvrlil glavar ravnodušno.

»In čemu je bilo treba prirediti popisovanje?... a zraven še ta sloboda, izpoznavanja...«

»Ni vaša reč, da bi kritikovali vladu... sam car je zapovedal in stvar je končana.«

(Dalje.)

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušček, poslovil dr

kot jake neprijetnega konkurenta; nastalo je vsled tega med trgovci jake živahno gibanje zoper Agro-Merkurja, kar je imelo za posledico, da je Kmettska posojilnica, katera načelnik Ivan Knez je bil tudi načelnik trgovskega gremija, ustavila »Zveza slov. zadrug« kredit, ker se je Knez moral ozirati na pritisk igrovcev. To je bilo proti koncu 1909. Posledice tega je bila, da je tudi »Zveza slov. zadrug« bila primorana odpovedati Agro-Merkurju kredit.

Agro-Merkurju je bil od strani Zveze dovoljen kredit do 50.000 K. Te meje se pa dr. Žerjav in Rožman nista držala ter je vsled tega narašel dolg Agro-Merkurju napram Zvezi do oktobra 1909 približno na 120.000 K.

Dasi se je od strani Zveze odpovedal Agro-Merkurju nadaljni kredit, sta vendar dr. Žerjav in Rožman ostala v načelstvu Zveze ter sta prej ko sledi v Zvezi neomejeno gospodarila. Dočim sta imela pri Zvezi vsak letne plače 4800 K, pri Agro-Merkurju nista imela plače.

Agro-Merkur je svoje delovanje nadaljeval še v večjem obsegu in dr. Žerjav ter Rožman sta namigavala, da financira Agro-Merkur neki zavod, ki ga ne smeta izdati, češ, da ne bi trgovstvo tudi vplivalo na dotični zavod.

Julija meseca 1909 se je ustanovila v Trstu podružnica Agro-Merkurja, katera upravitelj je postal Gabriel Cohen, čevar delokrog je bil popolnoma nedoločen. Dr. Žerjav in Rožman pravega pojma o trgovini sploh nista imela, tudi Cohen ni imel prave trgovske izobrazbe, in tako je delovanje centrale kakor podružnice postajalo vedno bolj zmedeno. Nakupovalo so se ogromne množine blaga brez vsake kalkulacije, vsled česar so nastale velike izgube, ki so končno privredle Agro-Merkurju do popolnega gospodarskega poloma.

Do gospodarskega propada so Agro-Merkurja privredle zlasti gorostasne kupčije z moko. V drugi polovici leta 1909, je došlo do takozvanih »Proprekupečij«, to je kupčij na lastni račun. Cohen je namreč z dovoljenjem dr. Žerjava in Rožmana in njihovo vednostjo stopil v zvezo z »Elizabetinim mlino« v Budimpešti. Moko se ni samo za filialko v Trstu, temveč tudi za centralo v Ljubljani naročalo ter izgovor dr. Žerjava in Rožmana, da je Cohen ravnal na svojo pest, ne more obveljati. Cohen je ravnal marveč v sporazumu, zlasti z dr. Žerjavom, ki je opetovanjo prihajal v Trst. Agro-Merkur je koncem leta 1909, in začetkom 1910, naročil ogromne množine moke, ne da bi imel zadostnih in odnosno dovoli varnih odjemalcev. Odjemalci so bili večjel malo peki v Trstu. Ko je cena moke potem v letu 1910, močno padla, so ti peki večinoma iz Trsta izginili. Agro-Merkur, ki je imel velikanske sklepe z mlino v Budimpešti, pa je bil dolžan prevzeti ogromne množine moke (kakih 150 vagonov), dočim ni imel odjemalcev. Ker Agro-Merkur ni mogel prevzeti naročene moke, je mlin seveda zahteval diferenco iz dodatnih sklepov. Glasom navedene razsodbe je bil konkurzni sklad Agro-Merkurja obsojen na plačilo 121.578 K 94 vin. s pripadki.

A ne samo z moko, tudi v drugih ozirih so se vršile jake neugodne kupčije. V Ljubljani je centrala nabavila konjaka za 20.000 K, kar je tako ogromna množina, da je moral vsak razsodeni človek uvideti, da je ne bo mogoče iztržiti. Za ves konjak se je potem iztržilo v konkurzu 6000 K. Pod imenom »Zveza slov. zadrug« je centrala naročila 150 vagonov Tomaževne žlindre, kar pomeni naravnost gorostasno kupčijo, ker je bilo od začetka jasno, da tolike množine žlindre ne bo mogoče prodati. Kupčija se je morala z veliko škodo stornirati.

Filialka je kupila ogromne množine koruze, ki je ali že bila ali še postala plesniva ter bila vsled tega od politične oblasti zaplenjena. Skladišča v Ljubljani in v Trstu so bila prenapolnjena z vsakovrstnim blagom, pregled je bilo vsled nejnostnosti knjig malo ali skoro nobenega. Tako je prišlo, da se je velik del blaga pokvaril in se je blago pri otvoritvi konkurza prodalo v veliko škodo.

Ze koncem leta 1909, se je po Ljubljani govorilo, da Agro-Merkur ne стоji dobro, da ni vse red. Zagotonilo pa je bilo, na kak način je Agro-Merkur vzdrževal promet in ga celo izdatno pomnil, da je njegovo delovanje ljubljanskim trgovcem postalo skrajno neprijetno. To zagonetko je rešilo kazensko postopanje in civilna pravda »Zveza slov. zadrug« zoper konkurzni sklad Agro-Merkurja. »Zveza slov. zadrug« je namreč tožila sklad Agro-Merkurja na priznanje ogromne svote 540.094 K 44 vin. Kakor je omenjeno, je Zveza dovolila Agro-Merkurju kredit do 50.000 K, ne ozraje se na mejo pa sta dr. Žerjav in Rožman izrabljala kredit v veliko večji meri. Kakor omenjeno, se je pa storil od zaupnikov narodno-napredne stranke in od strani načelnika Zveze sklep, da se Agro-Merkurju kredit ustavi. Ta sklep sta dr. Žerjav in Rožman vzel na znanje, saj sta sama bila člana načelstva Zveze. Da se je pa kljub temu kredit 50.000 K daleko prekorčil, je bilo le mogoče, ker sta Rožman in dr. Žerjav pri Zvezi ostala poslujoča člana načelstva ter se drugi člani v poslovanju niso vmešavali.

Vendar se je obema šlo za to, da stvar na kak način prikrijet, ker je bilo vendarle mogoče, da bi si kdo ogledal knjige ter prišel na sled nejnostnosti. V to svrhu sta se poslužila dr. Žerjav in Rožman dveh sredstev.

Dne 1. februarja 1910 se je v knjigah Zveze račun Agro-Merkurja za 100.000 K razbremenil, mesto tega pa otvoril račun Kočevje ter obremenila posojilnica v Kočevju za 100.000 K. To se je seveda zgodilo brez dovoljenja in vednosti Kočevske posojilnice. Dr. Žerjav je bil tudi član načelnika Kočevske posojilnice ter se je smatral zradi tege opravčenim izvršiti navedeno transakcijo. Poleti 1910 je dobila Kočevska posojilnica ratunski izvleček, kateri se seveda ni vjemal z njenimi knjigami. Vsled tega se je dotični račun kasneje storniral.

Pričelno v istem času, to je februarja 1910, je Agro-Merkur izdal »Zveza slov. zadrug« 25 menic v skupnem znesku 120.000 K. Te menice je Zveza sprejela kot gotovo plačilo ter Agro-Merkur je za dotični znesek razbremenila.

Na ta način se je dolg Agro-Merkurja napram Zvezi navidezno znižal za 220.000 K, to je 100.000 K in 120.000 K, ter se je na ta način dr. Žerjav lahko pohvalil, da dolguje Agro-Merkur Zvezi le še primeroma malo sveto.

Dr. Žerjav in Rožman sta se pa ponosno še pohvalila, da Agro-Merkur Zvezi skoro ničesar več ne dolguje, češ, da financira Agro-Merkurja drugi zavod, ki pa mora ostati tajen. V resnici je pa prej ko slej morala dajati »Zveza slov. zadrug« Agro-Merkurju sredstva za nadaljevanje prometa, in le navidezno je postala »Kmettska posojilnica« tajni zavod, ki je baje Agro-Merkurja finančiral.

Dne 1. februarja se je otvoril pri »Zvezi slov. zadrug« takozvani »tajni kontro Agro-Merkur-Kočevje II«. O tem računu pa pri Kočevski posojilnici sploh ničesar vedeli niso.

Agro-Merkur je za plačila, katera je moral dajati, naprosil Zvezo. Zveza je tudi plačala, ni pa za plačilo obremenila Agro-Merkurja, temu-

Kočevsko posojilnico. V knjigah Agro-Merkurja pa je zabeležena kot upnica ne morebili Kočevska posojilnica, temuč Zveza.

Na račun Agro-Merkur-Kočevje II so se vključevala le obremenilne zabeležbe ter je ta račun narastel od 1. februarja 1910 do 20. avgusta 1910 na 346.036 K 66 h.

Meseca julija 1910 je zapalo zgoraj omenjenih 25 menic za 120.000 K. Treba je bilo iskati pokritja. Da se iznenita zadrege, sta se dr. Žerjav in Rožman obrnila do posojilnice v Moravčah s prošnjo, naj Agro-Merkurju potom Zveze, koje član je bila Moravška, dovoli kredit do 200.000 K, nasprotno pa naj bi Zveza — kakor Kočevski — dovolila Moravški kredit do 200.000 K. Da bi omenjeno posojilnico lažje pripravila do navedene transakcije, je Rožman po naročilu dr. Žerjava pisal posojilnici, da je dr. Žerjav postal vsed želitev »bogat možkar« ter je naknadno dr. Žerjav napram posojilnici jamčil za znesek 200.000 K.

Dne 1. julija 1910 se je načelnički račun Agro-Merkur-Moravče in se je enostavno Moravška posojilnica obremenila z zneskom 120.000 K.

Ta račun se naknadno ni več obremenil, temuč se na ta način vršila le odplačila, tako, da je znašal 30. septembra 1910 71.482 K. Račun ni bil tajen, vendar za račun druge osebe vedele niso, ker se za poslovanje takoreč nihče brigal ni.

Konečno je omeniti račun Agro-Merkur-Puc. Tvrda Blaž Kamenšek-Puc je prišla v plačilne zadrege. Blaž Kamenšek se je obrnil do dr. Žerjava radi prevzetja likvidacije tvrdke in dr. Žerjav je prevzel blago ter dolgove. Dolgove je poplačal Agro-Merkur z denarjem Zveze in tako je nastal dne 25. februarja 1910 račun Agro-Merkur-Puc, ki je znašal 27. septembra 1910 — 14.257 K 77 h. Blago pa je prepustil dr. Žerjav »Mizarški zvez«, ki je prišla v konkurs, tako da za znesek 14.257 K 77 h skoro ne bo pokritja, gotovo pa ne popolnega.

Zgoraj navedeni zneski niso bili povsem točni ter je sodišče obsojilo konkurzni sklad na plačilo zneska 523.825 K 34 h (mesto izčišenega zneska 540.094 K 44 h).

Ogromna svota 523.825 K 34 h kaže jasno, kako je moral biti gospodarstvo pri Agro-Merkurju. Kajti pravo premoženje je glasom inventarnega zapisnika znašalo ob otvoriti konkurza 112.094 K 42 h, to je naravnost neznatna protivrednost v primeru z dolgov.

Velikanska pasivnost je potem tukaj potem popolnoma jasna. Dr. Žerjav se sklicuje na 20 kratno jamstvo 771 vplačanih deležev, tedaj 771 × 400 K = 308.400 K. Ce bi bili vsi ti deleži odnosno jamstveni zneski iztriljivi, bi bila vendar pasivnost še vedno tako velika. Vprašanje pa je, koliko deležev bodo v resnicu iztriljivih. Opomniti je, da zlasti, da je Š. Jantska premogokorna družba oporekala svoje članstvo glede 5000 K deležev, to je skupaj jamstvo 200.000 K (20 × 5000 K). Premogokorna družba je pravdo v vseh instančah dobila ter odpade tedaj sigurno 200.000 K pokritja.

Kar se tiče krivide posameznikov, je sledete omeniti: Odgovornost dr. Žerjava in Rožmana je popolnoma jasna, istotno tudi odgovornost Cohenova, ki je takoreč samostojno vodil podružnico v Trstu, koje poslovanje je v veliki meri krivo gospodarskega poloma.

Anton Bayer je bil tudi član načelstva ter je že vsled tega odgovoren za poslovanje zadruge. Ce je vse prepustil dr. Žerjavu in Rožmanu, tedaj ni izpoljeval svoje dolžnosti. Trdi sicer, da je že novembra 1909 izstopil iz načelstva, dočim je v resnici bil izbrisani iz zadružnega registra šele septembra meseca 1910. Sicer pa trdi, da je skupaj jamstvo 200.000 K (20 × 5000 K). Premogokorna družba je pravdo v vseh instančah dobila ter odpade tedaj sigurno 200.000 K pokritja.

Obtoženec je bil tudi član načelstva, da je sledete omeniti: Odgovornost dr. Žerjava in Rožmana je popolnoma jasna, istotno tudi odgovornost Cohenova, ki je takoreč samostojno vodil podružnico v Trstu, koje poslovanje je v veliki meri krivo gospodarskega poloma.

Josip Lenarčič se zagovarja s trditvijo, da je bil le častni predsednik, da je sprejel to častno predsedništvo zgolj, ker so ga zato od vseh strani prosili, češ, da bo njegovo delovanje jasno, da je imel sam dobiti, prevezel tri pekarije v Trstu, in sicer brezvonomo v sporazumu z dr. Žerjavom. Prevzel je eno pekarijo v Via Istra, drugo v Via Madonnina in tretjo v Via Giulia. Moko za te pekarije je dobavil Agro-Merkur ter je Cohen postal glasom pravomočnih razsodil dolžan Agro-Merkurju za dobavljeno moko 2886 K 42 h, nadalje 616 K 20 h ter 422 K 56 h.

Omeniti je, da so se vodile pekarije pod tujim imenom. Ko je Cohen začetkom meseca aprila radi nerodnosti moral zapustiti službo pri Agro-Merkurju, se je vseh pekarij kratkomalo izobil na ta način, da je pekarije prodal, denar pa se uporabil.

Gabriel Cohen pa je bil tudi v drugem oziru nepošten. Cohen je namreč dobil vplačanih več zneskov, ki jih je zase pridržal in seveda raditev tudi sprejem v knjigah ni zabeležil. Dobil je leta 1910, od Angelja Della Vedova 50 K 74 h, od trgovca I. Šusteriča 900 K, od trgovca Josipa Coniglia 570 K, skupaj 1520 K 74 h, katera zneske je imel vložiti v blagajno Agro-Merkurju. Cohen odločno taj, da bi bil sprejel te zneske. Nasprotno pa vse priče in tudi uslužbenici Agro-Merkurja potrdi, da je Cohen sprejel te zneske.

Nato je senat sklenil, da se Zveza slov. zadrug in Elizabetni mlin pripusti pri razpravi kot zasebna udeleženca, ker sta z velikimi vstopnimi interesirana pri Agro-Merkurju.

Obra 1909 znašajo skupni stroški centrale 7383 K 85 vin, v nadaljnji devetih mesecih nad 37.000 K. Povečali so se na plačah skoro za 100 odstotkov, potni stroški za 300%, izdatki za delavce za 1000%. Podružnica izkazuje za prvi šest mesecov skupnih stroškov 12.020 K 36 h, za nadaljnih devet mesecov 37.252 K 34 h.

Skupni stroški centrale in podružnice za čas od 1. julija do 31. decembra 1909 so znašali 19.404 K 34 h. Skupni stroški centrale in podružnice za čas od 1. julija do 31. decembra 1909 so znašali 19.404 K 21 h, za nadaljnih 9 mesecov pa 74.000 K.

Povečanje stroškov v letu 1910, je bila posledica velikih sklepov. Ko je moral zadruga blago prevzeti, ko se kupcev ni imela, treba je bilo blago vklasidličiti ter plačati veliko najemino in voznino. Potem se je zadruga trudila blago zapečati ter v to svrhu pošiljala svoje uslužence na potovanje.

Iz vseh navedenih okoliščin pa je razvidno, da ni nesreča zakriliv gospodarski propad Agro-Merkurja, temuč nezmožnost voditeljev in pa nedostatnost lastnih sredstev.

Dr. Žerjav in Rožman sta skušala z zvijačami podaljšati kredit Agro-Merkurja, zlasti pa je njihovo postopanje napram Zvezi in Kočevski skrajno nepravilno.

Pač pa so tako glede dr. Žerjava in Rožmana kakor glede Otona Bayerja, Josipa Lenarčiča in konečno Gabrijela Cohen podani vsi znaki pregreška po 1. in 3. odst. splošnega dela § 486. k. z. Gabrijel Cohen je, da bi moko lažje razpečaval tudi imel sam dobiti, prevezel tri pekarije v Trstu, in sicer brezvonomo v sporazumu z dr. Žerjavom. Prevzel je eno pekarijo v Via Istra, drugo v Via Madonnina in tretjo v Via Giulia. Moko za te pekarije je dobavil Agro-Merkur ter je storil vse, kar se mu je zdelo potrebno v korist Zvezi in Agro-Merkurju. Ko je znašal 27. septembra 1910 — 14.257 K 77 h.

Omeniti je, da so se vodile pekarije pod tujim imenom. Ko je Cohen začetkom meseca aprila radi nerodnosti moral zapustiti službo pri Agro-Merkurju, se je vseh pekarij kratkomalo izobil na ta način, da je pekarije prodal, denar pa se uporabil.

Gabriel Cohen pa je bil tudi v drugem oziru nepošten. Cohen je namreč dobil vplačanih več zneskov, ki jih je zase pridržal in seveda raditev tudi sprejem v knjigah ni zabeležil. Dobil je leta 1910, od Angelja Della Vedova 50 K 74 h, od trgovca I. Šusteriča 900 K, od trgovca Josipa Coniglia 570 K, skupaj 1520 K 74 h, katera zneske je imel vložiti v blagajno Agro-Merkurju. Cohen odločno taj, da bi moral skriveti za nekak gospodarski ženij. Nasprotno pa vse priče in tudi uslužbenici Agro-Merkurja potrdi, da je Cohen sprejel te zneske.

Nato je senat sklenil, da se Zveza slov. zadrug in Elizabetni mlin pripusti pri razpravi kot zasebna udeleženca, ker sta z velikimi vstopnimi interesirana pri Agro-Merkurju.

Obtoženec je bil tudi član načelstva, da je sledete omeniti:

Obt.: Z ljubljanskimi knjigami se je ujemalo.

Preds.: Glede deležev zadružnikov ne.

Koncem zaslišanja Lenarčiča se je izkazalo, da so člani načelstva dr. Zrjav, Rožman, Bayer in Lenarčič podpisali napram Zvezi slov. zadrug gospodarsko izjavo za 150.000 K v svrhu pokritja dolga Agro-Merkurja pri Zvezi, a da je Lenarčič svoj podpis na tej izjavi pozneje preklical in napovedal konkurs.

Nato se je razprava prekinila in se nadaljuje popoldne ob pol 4. uri.

Dnevne novice.

+ **Državni zbor.** Socialnozavarovalni odsek je pretekli teden v dveh sejah rešil 72 paragrafov, in sicer od 28. do 29. Pri § 28. je bila zanimiva dežela, ker je stari »kultukämpfer« baron Hock zahteval in predlagal, da se črta določba o zapriseženju uradnikov pri skupnih zavarovalnih uradih. Sezundirali so mu svede socialni demokratje, dočim se je osobito nemški radikal Seidl zavzel za pristego. Pri glasovanju se je Hockov predlog odklonil.

+ **Volilno gibanje na Notranjskem.** Včeraj sta se vršila volilna shoda S. L. S. v Šmihelu in Trnju na Notranjskem, kjer se je predstavil volilcem kandidat S. L. S. deželnega tajnika dr. Lovro Pogačnik. V Šmihelu je dobrih 250 volilcev napolnilo društveno dvorano in odobravalo z nadvušenjem izvajanja g. kandidata. Predsedoval je shodu g. župan Dovgan. Shoda v Trnju se je udeležilo okrog 100 tamšnjih volilcev. Predsedoval je gosp. kurat Lovšin. Med govorom dr. Pogačnika sta se prisomnila na shod tudi liberalca mesar Lavrenčič in trgovca Domicelj iz Št. Petra. Izborna razpoloženje med volilci je očitno slabo vplivalo na oba neodvisna agitatorja tako, da ju je moral predsednik shoda opozoriti k redu. Ko sta bila pozvana, da se oglašata k besedi, sta jo urnih korakov odkurila korajno domov za peč s prepričanjem, da bodo 19. maja liberalci tako poraženi kakor že davno ne.

+ **Laške zahteve.** Laški listi v kraljestvu pišejo, da Italija spričo se stanka ministra di San Giuliano z grofom Berchtoldom zahteva, da mora Jadransko morje imeti zgolj avstrijsko-laški značaj, to je, da Slovani ob njem ne smejo eksistirati ali saj nobenih političnih pravic imeti. **Lahi niso zadovoljni samo z laško fakulteto,** marveč hočejo, da se ves sistem v avstrijskem Primorju izpremeni. Da Avstro uplaši, piše »Stampa«, da dobivajo slovenske banke v Trstu denar iz Rusije! Ireditar denuncira! Lahi si, odkar so »slavno« premagali arabsko mizerijo v Tripolisu, veliko upajo, a kar si zdaj dovoljujejo, je res prav nesramno. Edina medicina zaanje bo, če jim bomo pošteno ustrojili kožo, kar bi se znalo preje zgoditi nego Italija misli.

+ **Ponesrečen poizkus.** V kranjskem deželnem zboru se je v zadnjem zasedanju poslanec profesor Jarc dotaknil tudi vladnega dispozičnega fonda, o katerem je dokazano, da so iz njega dobivali velike vsote Mladočehi, v katerih klubu sedi tudi liberalni poslanec ljubljanskega mesta dr. Ravnhar. Profesor Jarc je na glas vprašal dr. Ravnharja, koliko sta on, oziroma njegova stranka dobila iz tega dispozičnega fonda. Liberalci, ki so se sicer pri najmanjši besedi silno razburili, so takrat hitro pogledali na dr. Ravnharja, ki se je prebledelega obraza naslonil nazaj in se mu je videlo, da mu nekaj zapira grlo. To se je v zbornici in na galeriji splošno opazilo in različno komentiralo. Že takrat smo vedeli, da bodo liberalci poizkušali ta vtiček popraviti s tem, da bodo po starji liberalni taktiki druge sumničili. Navedno je »Narod« priobčil notico, da je uredništvo »Dneva« dobilo iz zunanjega ministrstva 600 K in da je ta znesek poslalo nazaj ter je dostavilo opazko, da so na Slovenskem listi, ki dobivajo iz raznih fondov podpore. Mi pri tem nismo bili prav nič prizadeti, zato nismo imeli povoda kaj registrirati. Sedaj pa pride »Narod« in krči, zakaj ne reagiramo. Po mnenju liberalnih žurnalistov bi morali reagirati na vsako sumničenje, katero iz prozornega namenta izleže kak liberalni časnikar. Slabo bi bilo z našo častjo, če bi morači tako biti. Noben slovenski list zunanjega ministrstva radi njegove zgrešene politike tako ne prijema kakor ravno »Slovenec«, »Narod« in njegovi patroni so pa že od lastnih somišljenikov zadnji čas dobili naslove, ki so zasluženi v toliko, ker se »Narodova« pisava obrača vedno po strahu, da ne bi šel ljubljanski magistrat v zrak. Zdi se nam, da »Narod« misli, da je vsak tak, da se prodaja. Mi se preveč zavedamo svojega zvanja, da bi to zvanje spravili v odvisnost z drugimi interesi kot z in-

teresi, ki nam jih veleva naš narodni program. To enkrat za vselej. Liberalci ne bodo nikoli doživelni časa, da bi katoliškemu slovenskemu dnevniku »Slovencu« mogli očitati kaj sličnega, kar se lahko očita klubu, v katerem sedi njihov poslanec! Kar se pa tiče lažj o podporah »Slovenca« od »Piusvereina«, pa tudi tudi enkrat za vselej: Pripravljeni smo izdajanje »Slovenca« takoj ustaviti, če se nam dokaže, da sta »Slovenec« ali naše podjetje dobila vinar podpore do »Piusvereina«. To smo seveda zapisali za poštene ljudi, ne pa za tiste, ki jim je obrekovanje in sumničenje druga narava.

+ **Slovenski Stražki!** Ivan Nep. Murovec, župnik in dekan, Črniče pri Gorici, v spomin 500letnice vstola, 100 K. — Vaclav Vondrašek, župnik, Podbrezje, 2 K. — Fr. Repolusk, Ruše, 4 K 20 h. — Fran Tavčar, trgovec in posestnik, Selce nad Škofjo Loko, 3 K. — Po g. Mariji Kozmelj, Vransko, nabранo na sedmini, 3 K 80 h. — Ivan Starc, provizor, Slov. Plajberk, 5 K. — Josip Glažar, kaplan, Sv. Ivan pri Trstu, 3 K. — Po podružnici St. Ilj v Slov. goricah darovali duhovniki na sedmini č. g. Matij Kemelme, ki so se udeležili njegovega pogreba, 14 K. — Ne mški »Schulverein« in »ravnokar priobčuje oklic na nemški narod, v katerem pravi: Dajte s polnim rokom! Vi, ki imate kaj premoženja, zavedajte se narodnih svojih dolžnosti, pa tudi Vi meščani, kmetje, delavci, prispevajte, ker vse, kar daste, dobē najrevnejši. **Le tisti narod je vreden, da se ohrani in uspeva, ki se z lastno močjo brani!** — Tako nemški »Schulverein«. Mi vsi dajmo po »Slovenski Stražki« najrevnejšim med nami, obmejnem bratom, da morejo braniti mejo ter jo ohraniti domovini v korist vere in v čast rodu.

+ **Nemške marke za avstrijsko nemštv.** Virtemberške »šolske občine« (nekake organizacije ljudsko - šolske mladine) zbirajo med sabo darove za nemške — zlasti protestantske — šole v »ogroženih« krajih v Avstriji. Tako se protestantski vikar Martin Nast iz Grulicha na Češkem zahvaljuje neki »šolski občini«, da je zbrala in poslala denar, s katerim se nakupijo biblijske slike za verski pouk protestantskih šolarji v Grulichu. Na istem mestu (»Mitteilungen aus den Schulgemeinden von Württemberg«) poroča neki učenec o »čedni vstopnic«, ki so jo šolarji zbrali za »tačenje bratev« v Brnu, to je za tamšnjo nemško šolo. Mi nočemo tukaj govoriti o nemških markah v tistem zmislu, kakor Nemci tako radi govorite o ruskem rublju in privoščimo Nemcem rajhovske marke iz vsega srca. Radovedni smo le, kaj pravi k virtemberškim markam koroški Dobernik, ki smatra kranjske Slovence na Koroškem za — tujce in jim odreka pravico brigati se za svoje koroške brate. Ali tudi gosp. Dobernik ne priznava meja, ki ločijo Avstro in Nemčijo, pač pa narodnostno-deželne meje v Avstriji — in po nemško-nacionalni geografiji seveda —?

+ **Iz seje deželnega odbora kranjskega** dne 28. marca 1914: Prvo žrebjanje papirjev deželne banke kranjske se določi na 15. aprila t. l., ob 11. uri dopoldne. — Deželnim živinozdravnikom na Vrhniku se imenuje Fr. Pestotnik, ki nastopi službo 1. aprila 1915, ko zadosti vojaški dolžnosti. — Solska babica Katarina Kvartič v deželnem bolnišnici se definitivno namesti. — Sklep zdravstvenega zastopa Tržič se razveljavlja glede dovolitve odškodnin odbornikom, ki se udeležijo seje, odobri pa glede nagrade načelniku. — Zastopnikom deželnega odbora v zdravstvenem okrožju na Raki se imenuje Alojzij Humek v Gradišah. — Za rokodelsko razstavo v Radovljici se dovoli 500 K podpore. — Deželni vladi se predлага razpust občinskega odbora v Slavini in nasvetuje za gerenta Štefana Fičur v Slavini, za prisednike pa Josipa Žitko in Janeza Hrovatin iz Matenjevasi, Fr. Bergoč iz Koč in Frana Poženel iz Rakitnika. — Prošnje posestnikov od Sv. Duha in iz Krškega za dovolitev podpore za modro galico se odklonijo.

+ **Vlada oktroira nov zbornični poslovnik?** Predsednik avstrijske poslovničke zbornice dr. Sylvester se je obrnil na predsednika ogrske zbornice s prošnjo za en izvod novega ogrskega zborničnega poslovnika. Zato sklepa »Az Este«, da namerava avstrijska vlada oktiroati nov zbornični poslovnik, ki naj bi bil sestavljen po ogrskem vzorcu.

+ **Marchkl proti slovenskim zahtevam na polju sodstva.** Dne 28. t. m. je bil pri justičnem ministru državnemu poslanec Marchkl in v imenu nemško-ljudske zveze protestiral proti vsakršni izpremembni dosedjanju jezikovne prakse na sodiščih v območju graškega deželnega nadodsodnišča.

+ **Parlamentarizacija hrvatske vlade** se še vedno ni izvedla. Baje se pa

bo v kratkem. Potem bo koalicija vesela in zadovoljna.

+ **Ekspropriacijski zakon** gre, kadar izvijejo hrvatski listi, v prvi vrsti za tem, da bo mažarska vlada prišla v posest takozvane delte Rječine, ki je na hrvatskem teritoriju. Na ta način hoče Ogrska Reko razširiti in zgraditi tam velike pomorske naprave. Kadars bo to postal premajhno, pa bo šla dalej. Se razume.

+ **Pojasnilo.** Z ozirom na vest »Poglavlje o koritih«, priobčeno v »Slovencu« dne 28. t. m. podpisani odbor »Društva jugoslov. uradnikov denarnih zavodov v Ljubljani« izjavlja, da je odbor tukajšne krajevne skupine v zadevi spora med uradništvom in upravo »Splošnega kreditnega društva« storil vse korake, da bi se zadeva rešila mirno in v korist uradništva. Ako to pribadevanje ni imelo uspeha, je temu krije uradništvo samo, ki je začelo boj z upravo na svojo roko in ki je zadevo društvo sporočilo šele, ko je bila vsaka ugodna rešitev takorekoč že izključena ter se ni niti potem ravnalo po danih navodilih. Nadalje podpisani odbor podudarja, da je »Društvo jugoslov. uradnikov denarnih zavodov« **stogo stavnovo** društvo, ki izključuje vsako politično in versko vprašanje, da so člani tega društva uradniki **vseh** denarnih zavodov, ne glede na to, h kateri politični stranki sicer pripadajo in da sta tudi v odboru tukajšnje krajevne skupine zastopani ohe večji politični stranki. — Društvo jugoslov. uradnikov denarnih zavodov, krajevna skupina v Ljubljani.

+ **Kdo deli denar med konfidente?** Hrvatski listi javljajo, da dobiva Grgoje Nastić, dasi ni res, da bi bil imenovan za uradnika pri zunanjem ministru, od leta 1909. 300 K mesečnega honorarja od »Literarnega biroja c. kr. ministrstva za zunanje zadeve«, in sicer preko avstro-ogrškega poslanštva v Parizu. Na ta način plačuje zunanjim urad svoje konfidente v Srbiji, na Hrvatskem, v Ukrajini in drugod. Ta denar se pa slabu rentira!

+ **Odlikovan** je višji deželnosodni svetnik Anton Levec, povodom od njega naprošeno vpokojitve, z redom želesne krone tretjega razreda.

+ **Umrl** je dne 29. t. m. č. gospod Ivan Pahutnik, župnik v Motniku. Rojen je bil v Ljubljani 2. avgusta 1878, v mašnika posvečen 3. avgusta 1900. Služboval je kot kaplan v Senožečah, na Iglu, v Cerknici, v Ribnici in kot župnik v Motniku. Pogreb bo v sredo, dne 1. aprila ob 10. uri dopoldne. Č. duhov. sobratom se priporoča v molitve.

+ **Jakob Megušar:** Iz Selca: V nedeljo smo pokopali ob ogromni udeležbi Piaznika. Srčna napaka je podrla čvrstega moža še v krepkih letih. Žejnem je legal v grob kremen-značaj, plemenit naš somišljenik, podpornik vsega, kar se je pri nas delalo v cerkvi in v javnosti. Pomen zadružništva je — dasi ni bil videl šole od znotraj — eden prvih doumel; s trezno sodbo je spremjal vedno vse dogodek javnega življenja. V njegovem duhu je vzgojena vsa njegova družina. Počivaj v miru!

+ **Visok obisk v Postojnski jami.** Dne 28. t. m. je obiskal Postojnsko jamo pruski princ Joahim Albrecht.

+ **V Metliki zopet potres.** Dne 29. t. m. ponori ob dveh je bil v Metliki zopet močan potresni sunek. Sunek je bil tako močan, da so vrata in okna šklepeta. Ognjišče teh potresov je baje v Belikrajini.

+ **Iz Adlešič** 28. marca. Sinoči ob pol 8. uri čutili so nekateri pri nas zopet lahek potres, podoben gromu. — V Lipniku preko Kulpe na Hrvaškem pa je bil menda še hujši potres kot v Metliki. Kakor se govori, so se majali oltarji in so bežali iz cerkve ljudje, ki so čakali na sv. spoved, in g. župnik iz spovednice. — Včeraj je slišal pri nas nekdo že kukavico. Ta se je pa zgodil vrnila k nam.

+ **Za tajnika »Hranilnice in posojilnice v Kamniku** je imenovan g. Košar, zet hišne posestnike gospe Marije Bahovec v Ljubljani.

+ **Krvava bitka med delavci.** Iz Litije nam poročajo: V petek, 27. t. m. pozno ponoči so se tik pred poslopjem c. kr. okr. glavarstva stepni delavci s predilnicami in topilnico. Vršila se je prava bitka kakor med Albanci. Nad dvajset strelov je padlo, pokale so planke, motike, vile in bliskali so se nozi. Tepli so se v temi kar vsevprek, kamor je padlo, in kdor je prišel bližu mirit, je bil tudi tepen. Na cesti so bile še drugi dan velike mlakuze krvi, kakor če bi kdo iz soda kri zlival na cesto. Očividci pravijo, da je bil to grozen prizor, nič manj strašen kot v vojski. Veliko čudo je, da ni bil nič do smrti pobit, ranjeni so pa vse več ali manj; nekateri imajo celo kroglice v životu. Vzrok pretepa je staro sovraščvo med predilničarji in topilničarji

radi hrvaških delavk. Značilno je, da se je pretep vršil tik pred glavarstvom; to je bil dovolj glasen opomin našemu pridnemu glavarstvu, kako skrbi onostran mostu za mir in red. Medtem, ko zahteva glavarstvo v trgu strogo nadzorstvo gostilnega, na svojem ozemlju onostran mostu pričupa popolno svobodo. Ondi po gostilnah se pleše, pije in vpije po cele noči, pleše se tudi v postu; vse pa brez vsake licence ali kakega nadzorstva. Po policijski ure se v trgu gostilne zapirajo, onostran mostu se pa še pričenja ponočevanje; ni čuda, da se gostilničarji v Litiji pritožujejo, ker se postava ne izvršuje za vse enako. Občinski odbor v Hotiču je pa baje nedavno sklenil, iz strahu pred gostilničarji, da naj ostane pri starem, namreč, da občinski odbor ne reflekira na takso in licenco, ampak naj se naprej vrši prostoto ponočevanje in ples; to pa kljub litijskim gostilničarjem. Kar se taks tiče, bo ta sklep zanimal deželni odbor; c. kr. deželna vlada naj pa pritisne na glavarstvo, da bo povsod enako izvajalo in izvrševalo cesarske postave.

+ **Umrl** je v Meranu grof Fridek Thurn Valsassina, star 77 let. Truplo prepeljejo v Pliberk na Koroškem.

+ **Skušnje za tesarske mojstre** pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani so načrivali sledenči: Za tesarskega mojstra g. Josip Rop iz Bočne, Stajersko in g. Franc Zwick, Črešnja vas na Koroškem. Za zidarskega mojstra pa Anton Forgiarjan iz Vidma.

+ **Poštne razmere v Hinjah pri Žumberku.** Toliko začljenjena in potrebna poštne urade še ni. Poštnega nabiralnika ni več. Vzel ga je paragraf 101. kazenskega zakona ter ga skril v varno zavetje, kjer se bo za nekaj časa lahko odpočil od vedenega strahu. Kako naj sedaj oddajamo ali prejemamo uradna in zasebna pisma? Stirje uradi so v župniji: župnijski, dva šolska, urad boleta deželne naklade ter hranilnica in posojilnica, a poštnega urada ni, niti poštnega nabiralnika. Oddajati stvari drugam je predaleč: v Žužemberku dobre dve uri, v Struge dobre dve uri, v Stari Log poldruge uro. Pa zamuda časa je prevelika. Ako se uradnim dopisom s sodnije, okrajnega glavarstva in drugih oblasti ljudje ne odzovejo, naj posledice trpi poštna uprava, ne ljudje, ki niso tega krivi. Zakaj pa se ne ustanovi samostojen poštni urad, dasi je tu več prometnih enot, kot pri marsikatem drugem poštnem uradu na deželi?

Pa tudi kar se tiče drugih pošiljatev, je potreben samostojen poštni urad. Količkot je pošiljatev pokvarjena, predno pride lastniku v roke; pa tega ni kriv poštni urad v Žužemberku, ampak prevelika daljava in pa ker ni bilo vsakdanje zvezne z Žužemberkom.

+ **Trgovska šola** na Sušaku je proglašena za samostojno trgovsko akademijo, s čimer je prebivalstvu Sušaka zelo ustrezeno.

nekem shodu izjavil, da je iz prijaznosti nemška vlada obvestila Anglijo, da ulstrski vstaši naročajo orožje v Nemčiji. Nacionalistiška »York Examuner« piše: Če bi proti pričakovanju Irska homerule ne dobila, se lahko pripete izvanredne stvari. Znaten del armade, mornarice in policije se namreč zavzema za irske zahteve.

Primorske vesti.

p Občinske volitve v Gorici. Včeraj je volili tretji razred. Slovenci so dobili 339 glasov, Lahi 512. Kamoraši, laški krščanski socialci, socialistični demokratje in Nemci so volili kompaktno proti Slovencem. Udeležba je bila 85 odstotkov. Glasovi, ki jih je dobila slovenska lista, so samo slovenski. Da bi bile v Gorici proporčno volitve, bi bil dejanski uspeh Slovencev velik, velik pa je sedaj njihov moralen uspeh, ker so dokazale, da je slovenska stranka v Gorici najmočnejša stranka v mestu. Slovenci so dobili 40 odstotkov vseh oddanih glasov. Nemci so svoje glasove Italijanom na pomoč privlekli celo iz Knittelfelda. Zvečer so bile po Gorici laške demonstracije. Napadenih je bilo več Slovencev, med njimi dr. Treo, ki je ranjen na glavi. V gledališču so bile velike protislovenske demonstracije. Komisar je zagrožil, da bo dal gledališče izprazniti, ako ne nehajo. Demonstracije po Gorici bi bile še večje, da ni vrla prepovedala nameravanega italijanskega obhoda z godbo. Lahi sami priznavajo, da so jih te volitve veljale najmanj 30 tisoč krov. Sedaj se prične s še večjo silo gospodarski boj Slovencev proti Italijanom. Razpoloženje med Slovenci v mestu, kakor tudi v okolici je najboljše. V tem boju morajo Italijani podleti.

p Volitve v občini pokojninski zavod v Trstu so za Slovence neugodno izpadle. Slovenci so izvoljeni samo v skupini A. D. kot namestniki.

p Vsenemška slavnost v Trstu. Nemci, ki so priomali v Trst, slave zdaj 50letnico, ko so ustanovili svoje turnarsko društvo »Eintracht«. Hajlati so prišli ob tej priliki v Trst tudi Nemci iz Berolina, Gradca in Dunaja. Cel namestnik princ Hohenlohe je šel včeraj gledat Pruse iz Berolina na konferenco v Trst privandranih Nemcev.

p Prestolonaslednik v Pulju. V soboto kmalu po četrti uri popoldne je dospel na krovu jahte »Lacroma« prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand v Pulj. Vse vojne ladje, katere se nahajajo v vojni luki, so pozdravile cesarskega princa vsaka z 21 streli. V nedeljo si je prestolonaslednik ogledal novozgrajeno kazino mornaričnih častnikov. Prestolonaslednik bo na krovu jahte »Lacroma« skoro gotovo nekaj časa spremil eskadro, katera bo te dni odpulta za šest tednov v Levanto.

p Volil. imeniki v Pulju. Dne 26. t. m. bi bili morali biti razpoloženi volilni imeniki za prihodnje deželnoborske volitve v Pulju. Imenikov pa še do danes ni na svitlo, akoravno vladni komesar, kateri vodi puljske občinske posle že 2 dni razglasila na oklicih, da so isti že izpostavljeni na ogled. V Pulju se pač menda ne sme odigrati nobena stvar brez nereda.

p Bombna afera. O tej stvari poročajo laški listi: Vest ogrskega korespondenčnega urada, da se bo razprava proti bombometalcu Bellieliju kmalu začela, ni resnična. Začela se ni niti preiskava, ker se policijski protokoli nahajajo še vsi pri državnem pravdniku! Gledate poziva Lahov, naj vrla toži gospoda Giganteja, ki jo je obdolžil, da je bombni atentat sama uprizorila, se merodajni krogi baje s tem izgovarajo, da je Gigante obdolžil tudi državnegra pravdnika, da bi torej moral tožbo vložiti nadpravdništvo v Budimpešti.

p Dolgo se je dal prositi. V Poreču so že pred več časom izvolili za župana odvetnika dr. Tullio Sbisá. Ta pa te časti ni hotel sprejeti, dasi so ga opetovalo prosili. Dne 25. t. m. se je občinski svet zopet zbral in je prvi svetovalec marki Polesini moral vso svojo zgovornost uporabiti, da se je dr. Sbisá udal. V daljšem govoru, ki so ga svetovalci z velikim odobravanjem spremiljali, je župansko čast potem vendar sprejel.

p Umrl je v Trstu čevljarski mojster Fran Gruden. — V Rojanu je umrl gostilničar in posestnik Ivan Marija Bole.

RUMUNSKI PRESTOLONASLEDNIK IN PRESTOLONASLEDNICA TER PRINC KAREL V CARSKEM SELU.

Dne 28. t. m. ob treh popoldne sta došla rumunski prestolonaslednik in prestolonaslednica s princem Karлом v Carsko Selo. Na kolodvoru sta jih sprejela ruski car in carica z velikimi

knezi in z velikimi kneginjami. Gostje so nastanjeni v Aleksandrovi palači. Oficijozna »Rosija« pozdravlja rumunske goste. Obisk utrja prijateljske razmere med Rusijo in Rumunijo, ki odgovarjajo političnim koristim in slavnim spominom obeh narodov, ki zasledjujeta mirovno politiko. Obisk še bolj utrdi vezi prijateljstva med obema državama.

Zadnje vesti.

MINISTRSKI PREDSEDNIK PRI CESARJU.

Dunaj. Ministrski predsednik je bil danes dalje časa v avdijenci pri cesarju.

ZA SKUPNOST ČEHOV.

Praga. Listi se pečajo s potrebo, da se združijo češke stranke v en tabor. Pozvati nameravajo v vseh strankah prijubljenega člena gospodske zbornice dr. Matuša, da vodi zblževalno akcijo. »Venkov« objavlja članek iz poslaniških krogov, da je zadnji čas, da ustanove institucije, ki naj bi za združitev vseh sil v češkem političnem taboru nastopila. »Pravo Lidu«, glasilo češke socialistične demokracije, izvaja, da v boju med Čehi ne gre za načela, marveč za osebnosti in da ne sme več tako naprej.

BURNI SHODI NA ČEŠKEM.

Praga. Včerajšnji mladočeni shod v Nepomuku so narodni socialisti razbili. Orožništvo je izpraznilo dvorano. Nato so imeli narodni socialisti zaupni shod, na katerem je poslanec Rašin izjavil, da Čehi toliko časa ne izpremeni svoje taktike, dokler ne nastanejo ustavne razmere na Češkem.

NEMŠKO-ČEŠKA SPRAVNA POGAJNJAVA MED ZASEDANJEM DELEGACIJ.

Praga. »Prager Tagblatt« poroča, da uvede vrla med zasedanjem delegacij koncem aprila neobvezne razgovore med vodilnimi nemškimi in češkimi politiki na Češkem, da omogoči nova spravna pogajanja. Od teh razgovorov je odvisno, kako da se razvijejo nadaljnja politična vprašanja, osobito če pride do zasedanja poslaniške zbornice meseca junija. V delegacijah nameravajo osobito alpski poslanci na vodo pritisniti, da se zbornica skliče.

DR. KRAMAŘ IN KLOFAČ SE RADI DR. SVIHE PREREKATA.

Praga. V »Narodnih Listih« se dr. Kramař pečeta z afero dr. Svihe in izjavlja z ozirom na izjavo profesorja Masaryka, če da sta dva detektiva odkrila dr. Svihe delovanje, da to ni res, marveč da je vse odkril neki češki domoljub, ki zaslubi, da ga vse spoštuje. Klofač se je dne 29. t. m. na nekem volilnem shodu pečal s Svihem zadevo in je ojstro napadal dr. Kramařa, ker ga ni na dr. Svihe počenjanje pravočasno opozoril, dasi je to že dve leti in pol znal. Klofač je tudi grajal postopanje preiskovalne komisije, ki ni naznana, kaj da je dr. Sviha zakrivil. Klofač je povedal, da so bili v preiskovalni komisiji član gospodske zbornice dr. Mattuš, dr. Vratislav Černy, vsečiliški profesor dvorni svetnik Hlava, profesor Hejrovsý, dr. Svehla in dr. Prokupek.

BACHOV SISTEM V SPLJETU.

Spljet. Zaradi protiitalijanskih demonstracij je tukajšnji okrajni glavar Szilvas izdal razglas, glasom katerega je za tri mesece prepovedana noša znakov, vrbc, petje, klicanje in slično. Pregrški zoper to se kaznujejo po Bachovem policijskem patentu. Na podlagi tega je bila neka 15letna deklica, ker je imela 24. t. m. trobojni znak na grudih, kaznovana z zaporom.

HRVATSKI SABOR.

Zagreb. Sabor se danes ali jutri odredi. Prihodnje zasedanje se vrši maja meseca, da se reši proačun, regulirajo učiteljske plače in sistemizirajo pokojnine avtonomnega uradništva.

TRAGIČNO POGLAVJE IZ ŽIVLJENJA ZNAMENITEGA ČEŠKEGA ČASNICKARJA.

Praga. »Češko Slovo« razkriva intrige družine znanega češkega časnika, katerega in organizatorja Franceta Horovke, katerega so lastni otroci iz egoističnih ozirov spravili v norišnico, iz katere se mu je posrečilo izmuzniti, ko je dozkal sam svojo normalnost.

KORUPCIJA V PRAŠKI OBČINI.

Praga. Znano je, da je odvetnik dr. Boucek očital 10 praškim občinskim svetnikom, da so tatoi v podkuljeni individui. Občinski svetnik dr. Bastecký je prišel v dr. Bouceckovo pisarno in ga je prosil, da naj izjavi, če tudi nanj misli. Dr. Boucek je izjavil, da razpolaga z gradivom, da so bili nekateri mestni svetniki podkuljeni, drugi so pa osumljeni, a dr. Bastecký ni med njimi. Sele med porotno razpravo

namerava imenovati imena kompromitiranih mestnih svetnikov.

RAZREDNA LOTERIJA.

Dunaj. Pri današnjem žrebanju so zaledi: 60.000 K št. 31.362; 5000 K št. 17.826 in 55.876; 2000 K št. 1356, 3700, 4239, 8540, 9238, 12.261, 12.986, 23.872, 26.304, 46.275, 49.445, 55.523, 79.162, 87.565 in 93.418.

SPOR V GRAŠKI SOCIALNI DEMOKRACIJI.

Gradec. V enem delu socialnodemokrščkega delavstva in socialnodemokrščke stranke je razpor. Včeraj so nezadovoljni imeli shod, socialistični demokratje so pa preprečili, da bi govoril urednik Grossmann. Bil je velik vrišč, ki se je razvil v pretep. Komisar je shod razpustil. Zborovalci so drug na drugega metali vrčke. Pretep se je nadaljeval tudi na cesti. Trije delavci so aretirani.

VELIKA IREDENTISTIČNA DEMONSTRACIJA V ITALIJI.

Pavia. O ireditistični demonstraciji, ki se je vrsila tu 27. t. m. (o kateri avstrijsko nemško časopisje noči nič natančnejšega vedeti) se poroča: Dijaki so dopoldne štrajkali, da protestirajo, da se vprašanje laške fakultete v Trstu zavlačuje, popoldne ob 2. uri pa prišli na univerzo ter se podali v veliko avlo. Tu je bil zbran ves profesorski zbor z rektorjem na čelu. Govorili so, rektor, več profesorjev in dijaki. Seveda so vsi napadali Avstrijo. Potem so dijaki korkali k grobovom v vojskah z Avstrijo padlih dijakov. Na grobovih je govoril dijak Fietta in mu je množica navdušeno ploskala. Kaj, si je lahko misli. Dijaki so se nato hoteli podati k spomenikoma Garibaldija in Cairolija, a to je bilo že tako nevarno, da so karabinieri nastopili, da preprečijo kako prehudo protiavstrijsko demonstracijo. Večkrat so zatobile trobente. Ker ni vse dosti pomagalo, so moralni nastopiti vojaki.

RUMUNSKA POLITIKA.

Berolin. »Vossische Zeitung« pravi, da se rumunska politika ne izpremeni, kadar je pričakovala Rusija vsled obiska rumunskega prestolonaslednika v Peterburgu.

ZRAČNO BRODOVJE RUSIJE.

Peterburg. Načrt za zgradbo vojaškega letalnega ruskega brodovja je izdelan. Sklenili so, da zgrade 326 navadnih aeroplakov in 10 zračnih dreadnoughtov. Naročili so nadalje 100 malih aeroplakov z sistema Sikorsky in aeroplane inozemskih sistemov. Farmann, Duperdussin, Moran in Voisin in po 2 aeroplana novih sistemov nemške tvrdke Rumpler, angleške tvrdke Sofitch in ruskega poročnika Kovanska. Naročili so tudi dva zrakoplova, ki se lahko vodita, v Franciji, enega pa v Rusiji. Program se izvede že bodočo jesen.

ŠVEDSKI KRALJ BOLAN.

Stockholm. Bolezen švedskega kralja Gustava se je zelo poslabšala.

ITALIJANSKI GENERALNI KONZUL V SKADRU ODPOKLICAN.

Skader. Italijanski generalni konzul v Skadru Gali je odpotoval v Rim in se ne vrne več sem. Med mohamedanci je agitiral, naj prina. Wieda pri njegovem dohodu v Skader ne pozdravijo.

VELIK KONKURZ.

Gradec. V konkuru tukajšnje tvrdke Jakob Mayer jun. znašajo pasiva 1.250.000 kron.

POLET AVIATIKA WIDMERJA IZ TRSTA V RIM.

Trst. Aviatik Giovanni Widmar je 29. t. m. ob 6. uri 25 minut odletel iz Portoroze v Rim. Polet namerava v Raveni in v Perugijo prekiniti.

Rim. Aeroklub poroča, da je moral aviatik Widmar radi defekta pri motorju pri Ravenni polet prekiniti. Aviatik ni poškodovan.

NESREČA PRI ZGRADBI AVSTRO-OGRSKE BANKE.

Dunaj. Včeraj je pri gradnji nove palače avstro-ogrške banke padel skozi strop 2200 kg težak betonski stroj. Škode je 15 tisoč krov. Ubit ni nihče, ker delavcev v nedeljo ni bilo na stavbi.

MADRIDSKI BOGATAŠ SAMOMORIČEC.

Madrid. Veletržec Salvator Lopec je nesrečno špekuliral. To ga je tako razburilo, da je šel na stolp katedralke, od tu je pa skočil v globino. Truplo je padlo na žico električne poulične železnice. Zica je nesrečneževo glavo odrezala in glava je padla v neko kavarno, kjer so gostje biljardirali.

VIHARJI V RUSIJI.

Azov. Strašen vihar je zopet divjal v Azovskem ozemlju. Škode je nad pol milijona rubljev. Tudi v Batumu je divjal vihar.

GUVERNER GRŠKE NARODNE BANKE UTONIL.

Atene. Guverner narodne banke Valavritis je na nekem izletu tonil.

POVODNJI V SRBIJI.

Belgrad. Ker trajno dežuje, se boje velikih povodenj. Belgrad ogrožljata Donava in Sava, ki je že več hiš poplavila. Železniška zveza z Nišem je prekinjena. Boje se, da povodenje uniči vodovod. Ladje ne morejo voziti, ker reki dereta. Brzovlaki in orientni ekspres v Carigrad ne vozi. Iz notranje Srbije dohajajo neprestano vznemirljiva poročila o povodnjih. Osobito ob Moravi je položaj opasan.

NESREČE OB FRĀNCOSKEM OBREŽJU.

Pariz. V viharjih ob zahodnem francoskem obrežju so se potopili angleški parnik »Carnsdale« in francoski parnik »Faure« in »Aleksandria«. Moštvo vseh treh parnikov je utonilo.

Po svetu.

+ Alkoholizem na Francoskem. Francija ne hira samo vsled umetnega preprečevanja zaroda, ampak zelo tudi vsled vpliva alkoholizma. Odlični možje so zdaj osnovali ligo, da bi primorali bodoči parlament, da bi izdal stroge antialkoholne postave. Statistika, ki jo je leta 1907. ukazal Clementeau, kaže, da je na Francoskem

Gospod Vuškovič predstavlja tri izredno originalne type, ki spadajo med najsjajnejše kreacije bogate galerije njegovih opernih značajev. V kratkem gostuje gospod Vuškovič na kraljevski sloški dvorni operi v Draždanah, zato mu ne bo možno več priti v Ljubljano. Gospod Lowczynski je idealen Hoffmann, ženske vloge pa so z gospo Majjo de Strozzijsko (Olimpija in Antonija), z gdč. Miro Koroščevu (Giulietta) in z gdč. Jos. Sladovičevu (Stella) v vzorih rokah. Nikla poje gdč. Merc. Valentijeva, Spalanzanija g. Zv. Strmac, Crepela g. Jos. Križaj, Schlemihla pa g. Tošo Lestič. Tako bo po svoji popolni in neskršani izvedbi ta opera za Ljubljano kakor noviteta. — V petek, dne 3. aprila se uprizori najnovješa Fr. Lehárjeva opereta »Naposled sama«, ki se izvaja pravkar večer za večerom v »Theater an der Wien« na Dunaju.

Ij Novo vojaštvo. Jutri ob 12. uri 5 min. popoldne dospe semkaj 31. domobranci polk iz Moravskega in ostane tu mesto našega domačega, ki je premeščen na Goriško. Vojaže bode čakalo častništvo in godba. Ker so vojaki moravski Čehi, je pričakovati, da bode civilno prebivalstvo z njimi harmoniralo.

Ij Zblaznela je v četrtek v Železnikih 32 letna vezilka Terezija Prezelj, katero so pripeljali v blaznico na Studenc. Nesrečnica je bila epileptična od svojega 12. leta in je le-ta boleznen tako vplivala na njene živce.

Ij Umrli so v Ljubljani: Fran Mrhar, kleparski mojster, 38 let. — Vincenc Božič, sin železniškega zavirača, 16 mesecev. — Alojzij Bardorfer, rejenec, 15 dni. — Josip Mavšar, bajtar, 34 let. — Anton Zdešar, posestnikov sin, mornariški elev, 16 let. — Matevž Košir, bivši hlapec, 47 let. — Josip Schuster, sin železniškega delavca, 4 leta. — Josip Počivalnik, bančni uradnik, 26 let. — Marija Noč, posestnica hči, 29 let. — Marija Zavodnik, premogarjeva žena, 23 let. — Julijana Rebozelj, služkinja, 21 let.

BOJI GRKOV Z ALBANCI V EPIRU.

Iz Aten se brzjavlja, da so epirotski grški vstaši zadnje dni pri Kimari, Leskoviku, Saleziju in pri Auduci porazili albanske čete in več oddelkov albanske žendarmerije. Epirotske vstase vodijo Kremidas, Dimulias in Kelyoos. Albanci so baje že zapustili središče severno epirotskega odbora.

UMAZARIJE V FRANCOSKEM SVO-BODOMISELNEM TABORU.

Preiskovalna parlamentarna komisija je sklenila, da predloži zbornici poročilo, sestavljeno po Jaurisu, ki izjava: Dognano je, da je Monis kot ministrski predsednik nastopil, da pritska na sodišče in da je zahteval, da se proces Rochette odgodi. O poročilu Jaurisa bo razpravljala zbornica šelev v četrtek, nakar gre na počitnice, ne da konča proračunsko razpravo.

NAPETOST V ANGLIJI PONEHAVA?

Ker so Asquith in še nekateri ministri koncem minulega tedna odpotovali iz Londona, se sodi, da ni notranji politični položaj v Angliji več tako napet, kakor je bil. Voditelj ulstrskih vtašev Carson je došel v London, da se danes (30. t. m.) udeleži seje poslaniške zbornice.

Šlaerske novice.

Š Volilni boj v Št. Ilju v Slov gor. V soboto, dne 28. marca se je končalo v Št. Ilju reklamacijsko postopanje. Slovenska stranka je vložila čez 50 reklamacij. Volitev sama, ki bo konečno odločila nadaljnjo usodo Št. Ilja, se bo skoro gotovo vršila šele v poletju.

Š Delavsko zborovanje v Gradiču. Na shodu J. S. Z. v Gradiču dne 29. t. m. je govoril okrožni delavski tajnik Vekoslav Zajc.

Š Štajerska c. kr. kmetijska družba je imela dne 27. in 28. marca v Gradiču v deželnih zbornicah svoj občni zbor. Udeležba je bila izredno velika. Iz Spodnjega Štajera je bilo zastopanih 51 podružnic s čez 110 delegatih. Ob 4. uri dne 27. marca popoldne je predsednik dež. glavar grof Attems otvoril občni zbor. Po običajnih poročilih so se začeli razpravljati predlogi centralnega odbora in podružnic. Med podružničnimi predlogi je bil tudi predlog podružnice v Žalcu radi obrtnih olajšav za deželo, katero je zastopal prejšnji liberalni poslanec Roblek. V svojem utemeljevalnem govoru je Roblek zavzel ravno nasprotno stališče kakor liberalna stranka. Zavzemal se je za »fušarje«; v govoru je žalil obrtnike, kakor nobeden kmečki poslanec. Rekel je v svojem govoru o dosedanjem obrtni postavi: »... das Sie in unverschämter Weise ausgenützt worden ist.« Značilno je, da je isti delegat se izrekel za to, da bi se imela koncesija za vino-

trstvo dati samo istim, ki imajo v zalogi samo avstrijska vina. — Volitev osrednjega odbora se je vršila v soboto. Vršila se je tako, da so Slovenci pred Nemci složno nastopili, dovolili so naši delegati tudi liberalcem dva manda na z obvezno, da se vsaj držijo kompromisne liste. Seveda se vsi liberalni delegati do te poštenosti niso mogli povspeti. Glasovali so drugače. Glede na priznano liberalno značajnost, to ni nič čudnega. Iz spodnještajerske skupine so bili izvoljeni vsi trije kompromisni kandidati: dr. Verstovšek, Gabr. Majcen in Fr. Roblek. V plenumu se je vršil velik boj med Pantzevcem in Hohenblumovcem. V plenumu Pantzeva stujani prodrla, pač pa v gornještajerski skupini. Slovenci imamo letos naznavati veliko pridobitev. Dosedaj smo imeli le tri zastopnike v centralnem odboru, namreč one, ki jih volijo spodnještajerske podružnice. Letos pa so nam Nemci morali odstopiti tudi tri mesta v plenumu. Izvoljeni so Slovenci: Franjo Thaler, župan v Št. Ilju, Jos. Ozmc, župnik in dež. poslanec v Št. Lovrencu ter Lovro Petovar, posestnik v Ivanjkovcih. Slovenec našinec g. Thaler je v plenumu dobil izmed vseh kandidatov največ glasov (322). Propadel pa je nemški grof Meran. Šele ko je izvoljeni odbornik pl. Ecker odstopil, je grof Meran prišel v odbor.

Š Zopet dvobojo s smrtnim izidom v Ljubnu na Zgornjem Štajerskem. V Ljubnu na Zgornjem Štajerskem sta se sprla, ko sta igrala, 31letni slušatelj rudarske šole Zigmund vitez pl. Karbinski in 25letni slušatelj iste šole Wiecherkiewicz iz Varšave, tudi Karbinski je iz Rusko-Polskega. Karbinski je v razburjenju rekel Wiecherkiewiczu lopov (Šust). Sledil je dvoboj na samokrese. Dvobojevala sta se v takozvanem Glanzgrabnu pri Brücku ob Muri. Že ko je padel prvi strel, je padel Karbinski, smrtno nevarno v glavo zadet. Prepeljali so ga v Štefanjsko bolnišnico v Ljubnu, kjer je nesrečnež ob 11. uri dopoldne umrl. Rajnik je študiral v Ljubnu že od leta 1902. Wiecherkiewicz in sekundanti so pobegnili. Državno pravdništvo jih zasleduje. — Iz Ljubnega danes brzjavljajo, da so ondi arietirali enega sekundanta Tadeja Ostrovskega. Obdukcija Karbinskega je pokazala, da ga je krogla zadela v možgane. Danes se vrši pogreb.

Š Voltive v celjsko okraju bolniško blagajno so potrjene. Rekurs je odbit.

Kurzne cene

dne 28. marca 1914.

	K	h
Državne rente.		
4% konv. dav. pr. kron. renta (maj-nov.)	82	60
4% konv. dav. pr. kron. renta (jan-jul.)	82	60
4 2/2% avstr. velj. papir. renta febr.-avg.)	86	20
4 2/2% avstr. velj. srebr. renta (april-okt.)	86	35
4% avstr. zlata renta, davk. prosta . . .	102	85
4% avstr. kronska renta (marec-sept.)	82	95
4% av. krop. renta iz l. 1912 (junij-dec.)	82	85
4% ogr. renta v zlatu	98	50
4% ogr. renta v kronah iz l. 1910 . . .	81	65
4 1/2% ogr. renta v kronah iz l. 1913 . .	90	20
Druge javne zadolžnice.		
4% kranjsko dež. posojilo iz l. 1888.	—	—
4 1/2% kranjsko dež. melior. pos. iz l. 1911.	95	—
4 1/2% kranjske deželne banke	95	—
4% bosansko deželno posojilo	81	10
4% obveznice Rudolf. železnice	85	75
4% obveznice železn. Ljubljana-Kamnik . .	92	75
4% obveznice dolenj. železnice	—	—
Srečke.		
4% drž. srečke iz l. 1860. po 500 gld. a. v.	1630	—
4% drž. srečke iz l. 1860. po 100 gld. a. v.	442	—
Državne srečke iz l. 1864. po 100 gld. a. v.	675	—
Državne srečke iz l. 1864. po 50 gld. a. v.	350	—
5% don. uravn. pos. iz l. 1870. po 100 gld.	270	—
3% avstr. zemlj. kredit, srečke I. izd.	276	—
3% avstr. zemlj. kredit, srečke II. izd.	242	—
Bazilika budim. iz l. 1868. po 5 gld.	26	25
Ljubljanske srečke po 20 gld.	58	—
Rudeči križ avstr. iz l. 1882. po 10 gld.	52	—
Rudeči križ ogr. iz l. 1882. po 5 gld.	31	25
Rudeči križ ital. iz l. 1885. po 25 lir.	46	—
Josziv-srečke iz l. 1888.	16	—
Turške srečke	225	90
Srbiske drž. tob. srečke iz l. 1888.	29	—
Akcije.		
Avstr. kreditni zavod	626	50
Avstro-ogrsk. banka	1973	—
Anglo-avstrijska banka	343	80
Dunajska bančno društvo	534	—
Jadranska banka	426	—
Ljubljanska kreditna banka	402	—
Union banka	605	50
Zivnostenska banka	270	25
Avstrijski Lloyd	621	—
Državna železnica	710	30
Južna železnica	102	35
Alpine	820	75
Škoda	756	25
Valute.		
20 frankov	19	09
20 mark	23	50
Sterling	24	01
Rubelj	252	75

Vsa tozadovna poasnila se robe udi v podružnici c. kr. priv. avs. r. kred. t. zavoda v Ljubljani.

Š Stavka krojaških pomočnikov se je pričela v Mariboru 26. t. m.

Š Dezerterja. Od celovškega infanterijskega polka sta pobegnila Jakob Kovač in France Rednjak, oba doma iz Spod. Štajerske.

Š Nesrečna mati. Ona mati Belšak pri Št. Jakobu v Slovgoricah, katera je nedavno vsled zadušenja izgubila vseh svojih petro otrok, je bila pred mariborskimi okrožno sodnijo obsojena na en mesec težke ječe.

Š Občutno kaznovana babica. Mariborska sodnija je obsodila 60letno babico Frančiško Dolenc v Mariboru na tri mesece težke ječe, ker je baje zakrivila, da ste umrli dve porodnici, ki sta ji bili izročeni v skrb.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 28. marca 1914.

Pšenica za april 1914	12 83
Pšenica za maj 1914	12 72
Pšenica za oktober 1914	11 31
Rž april 1914	10 17
Rž za oktober	9 36
Oves april 1914	7 96
Oves za oktober	7 82
Koruza za maj 1914	6 83
Koruza za julij 1914	6 97

Poslano.

Gospod pl. Trnkoczy Iekarnar v Ljubljani.

Spoštovanjem

Makso Kovač

c. kr. vojaški uradnik

V Pulju, dne 28. marca 1914.

Zahvala.

Za izredno številne izraze sožanja, ki so nam došli tako dobrodejno od strani prijateljev in znancov povodom nenadne smrti našega dragtega, iskreno ljubljenega

Pavla Peterca

trgovca in hišnega posestnika

za krasne darovane vence kakor tudi za številno spremstvo k zadnjemu počutku pokojnikovem izrekamo tem potom najsrcejšo zahvalo. 1081

Ljubljana, 30. marca 1914.

Žalujoči ostali.

»Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.
Italijansko-slovenski slovar. Sestavil
dr. Josip Valjavec. Vez. K 4.50. Katoliška
Bukvara v Ljubljani. To je najprijročnejši
laško-slovenski slovar, ki je doleg tega tu-
di izredno natančen, ker obsega poleg fra-
zeologije nad 40.000 besed. Slovar je ti-
skan z izredno finimi nalašč v ta namen
naročenimi črkami ter je jezikovno, kakor
tudi tehnično na višku. Služil bo izvrstno
v šolah ter bo tudi vsakemu zasebniku, ki
je neveč ali tudi že več laškega jezika
dobro došel.

Iskravec, Slovensko - laški slovarček.
K 3.— Ker bo izšel Valjavčev slovensko-
laški slovar šele čez nekaj let, je to edini
slovensko-laški slovar, ki je na razpolago.
Tudi ta slovar je obširen in natančen ter
v splošnem prav priporočljiv.

Nalezljive o roške bolezni v sliki in
besedi. Za solo in dom priedel dr. Demeter
videt Bleiweis Trsteniški. Cena stenski sli-
ki na polrdem papirju s platnenim robom
4 K.

Na tej poučni tabe'i so v sliki in be-
sedi natančno obrazložene lahke in nevarne
otroške nalezljive bolezni. Kdor bo prebral pouk o bolezni in pogledal sliko, bo
na prvi pogled spoznal, ali ima otrok ošpice, skratinko a' iako drugo bo'zen. Glavne znake vsake bolezni namreč lahko
vsak razločuje. Te koristne tabele bi ne
smelo manjkati v nobeni šoli, društvu in
večji družini. Ker je ravno sedaj čas, ko se
najbolj gosto pojavljajo otročje bolezni, naj
vsak, kdor ima otroke, poseže po zgornji
označeni tabeli, ki se dobi in naroča v

Nove, ravnokar izšle knjige izred-
je porabnosti:

Milz, Die Kirche Christi. Sechs Fasten-
predigten. Cena 1 K.

Esser, Eine Vierielstunde. Predigten im
Anschluß an die hl. Sonntags-Evan-
gelien. Cena 1 K 32 vin.

Weber, Unser Weg zu Jesus und Maria.
Anleitungen zum geistigen Leben aus den Schriften des Superiors Dr.

Louis Gillot. Cena 3 K.

Knjige se dobne in naročajo v
»Katoliški bukvarni« v Ljubljani.

Nabiralniko „Slov. Straže“
pred vsakega, ki mu ljube-
zen do obmejnih bratov ni
samoa prazna beseda!

Stanovanje

se odda v Naklju pri Kranju, z več sobami dvema
kuhijama in vrtom, skupno ali posamezni pro-
stor. Poslopje je enonadstropno, poleg državne
ceste v neposredni bližini cerkve in kolodvora.
Primereno za kako obrt ali kakega duhovnika
v pokolu. Vprašati je pri V. nko Črnivec, po-
stnik Naklo pri Kranju št. 46.

Mlin in žaga

na bencinmotor se proda, vse stoječe kot
je, ali da se celo naprava ven vzame. Vse
v najboljšem stanu. Obrniti se je: Franc
Lenarcič, Nova vas pri Rakeku. 989

ABSOLVENT

državne obrne šole za stavbeno in pohištveno
mizarstvo s prakso tudi v obrtu želi vstopiti
kot risar ali sekund. delovodja. — Priazne po-
nudbe sprejema uprava tega lista pod „Mla-
dež“ št. 1027.

Na osrednjo kmetij o v Ljubljanski okolici se takoj
sprejme boljši

Hlapec - oskrbnik

z dobro plačo. Oženjeni niso izvezti. Naslov pove
iz prijaznosti uprava lista pod št. 1063. (Znamka
za odgovor!)

SIR

polnomasten. Jako fini se dobi zelo poceni v
miekarni Ivan Vidmar, Gra. vrh nad Idrijo.

Sukno, volneno blago, vse vrste per-
nilno blago, šifoni, preproge, odeje,
zastori in izvrstno gotovo moško pe-
ri lo se dobi po najnižjih cenah ::
v manufakturni modni trgovini

Jelkove sadike!

Se nekaj 1000 komadov presajenih in ne-
presajenih jelkovih sadik v znani kakovosti
oddaja grashina Sonnegg pošta Studenec-Ig pri
Ljubljani. 1064

Iščem izurjenega in poštenega =

kuharja

ki se razume deloma tudi na vrtnar-
stvo. Plača po pogodbi. Več se izve
pri Ante Pavloviću, veleposestniku v
Križpolju, Hrvatsko. 907

Dr. vitez Hugo pl. Porenta

primarij dobrodelnega zavo-
da v Trstu, potrujuje, da tink-
tura za želodec lekarnarja
Piccolija v Ljubljani, Dunaj-
ska cesta, pri motenju delo-
vanja prebavnih organov ved-
no najbolje učinkuje. Stekleni-
nica 20 vinarjev.

Naročila sprejema lekarna
G. Piccoli
677 Ljubljana.

zdravniško priporočeno kritvoreče
vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po po-
štenu povzetju K 4-80. Edina zaloga.

Br. Novaković
veletrgovina vina, vermoutha, Marsala,
Malage, konjaka, žganja itd.

Ljubljana. 2631

Žagarja

za parno žago z dobrim sprtevalom, pridnega
in treznega, sprejem takoj v službo, plača po
dogovoru. Mihail Puc, trgovec, Col pri Vipavi.

Večja množina sodniško cenjenega
manufakturnega, galanterijskega,
konfekcijskega blaga

kakor tudi emajline in porcelanske posode se
cenno proda. Povpraša se v trgovini A. Zoro,
Jesenice-Sava, Gorenjsko. 1024

Baška (otok Krk, Istra) morsko kopališče

Velika peščena obal. — Morsko dno plitvo in čisto. — Čisto morje. — Moderno urejeni
hoteli, sobe v privatnih hišah.

Prospekti zastonj.

Uprava kopališča.

834 (10)

Prostovoljna dražba zaloge čevljev

kakor moških, ženskih, otroških, gorskih itd. najnovejše
oblike bude od 1. aprila dalje
v Wolfovi ulici na duorišču Rurove hiše
globoko pod lastno ceno.

Natanko se boje razprodala vsa zloga usnja in čevljarskih potrebščin
ter splošna vsa prodajalniška oprava izložen pri

Združenih čevljarskih,
Wolfova ulica 12.

Spomladne modele

za dame in deklice priporoča tvrdka

A. LUKIĆ

Ljubljana, Pred Skofijo 19.

Za gospode in dečke

— največja izbera —

oblek in površnikov

najnovejšega kroja. Priznano najnižje cene.

Solidna postrežba! 2734 Solidna postrežba!

Št. 506, pr.

Razpis.

Deželni odbor kranjski razpisuje službo provizornega

deželnega živinozdravnika v Radečah pri Zidanem mostu.

S to službo je združen letni dohodek 1800 K, od katerega odpade 1000 K
na deželni zaklad, 800 K pa na občine sodnega okraja Radečkega.

Prosilci za razpisano službo naj pošljajo svoje z dokazili o starosti,
o domovinstvu, o živinozdravniški sposobljenoosti in o znanju slovenskega in
nemškega jezika opremljene prošnje do

25. aprila 1914

podpisanimu deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 27. marca 1914.

I. KOSTEVC Ljubljana
Sv. Petra cesta 4

Oglejte si zalogo,
zahtevajte vzorce